

PATVIRTINTA

Raseinių rajono savivaldybės tarybos
2022 m. d. sprendimu
Nr.

RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2021 - 2030 METŲ STRATEGINIO PLĖTROS PLANO 2021 M. ĮGYVENDINIMO ATASKAITA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Raseinių rajono savivaldybės 2021 - 2030 metų strateginis plėtros planas (toliau – SPP) buvo patvirtintas Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2020 m. spalio 28 d. sprendimu Nr. TS-306. Vadovaujantis Strateginio planavimo Raseinių rajono savivaldybėje organizavimo ir savivaldybės planavimo dokumentų įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo, patvirtinto Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. TS-361 „Dėl Strateginio planavimo Raseinių rajono savivaldybėje organizavimo ir savivaldybės planavimo dokumentų įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“, 49 punktu, kiekvienais metais rengiama SPP įgyvendinimo ataskaita. SPP 2021 m. įgyvendinimo ataskaita parengta remiantis Savivaldybės įstaigų, įmonių, administracijos padalinių, atsakingų už atitinkamų priemonių koordinavimą, pateiktais duomenimis, kuriuos apibendrina Raseinių rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir projektų valdymo skyrius.

Ataskaitoje pateikti SPP vizijos tikslų bei uždavinių ir priemonių plane numatytų priemonių įgyvendinimo lygio rodikliai, tam panaudotos lėšos, SPP įgyvendinimo analizė, pateikiant apibendrinimą, išvadas.

II SKYRIUS SPP VIZIJOS RODIKLIŲ SIEKIMAS

Raseinių rajono savivaldybės 2021-2030 metų plėtros vizija „Raseinių kraštas – modernus piligrimystės centras, patrauklus gyventi, investuoti ir svečiuotis“, patvirtinta Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gegužės 21 d. sprendimu Nr. TS-149. Žemiau pateikiame vizijos rodiklių pasiektas tarpines reikšmes 2021 m.

1 lentelė. Vizijos rodikliai, jų siekiamos ir 2021 m. pasiektos reikšmės

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vnt.	Matavimo metodika	2019-2020 m.	2030 m.	2021 m. pasiekta reikšmė	Duomenų šaltinis
1.	Gyventojų skaičius	asm.	Registruotų gyventojų skaičius Raseinių r. sav.	31225 (2020 m.)	30000	30608	Lietuvos statistikos departamentas
2.	Vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis, (Eur)	Eur	Vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis Raseinių r. sav.	698,2 (2019 m.)	870,0	814,3	Lietuvos statistikos departamentas

3.	Apgyvendintų (nakvojusių) turistų skaičius	asm.	Turistų skaičius Raseinių r. sav. apgyvendinimo įstaigose	4750,0 (2019 m.)	15000,0	10617	Lietuvos statistikos departamentas
4.	Raseinių rajono savivaldybės pripažįstančių moderniu piligrimystės centru asmenų dalis	proc.	Raseinių rajono savivaldybės moderniu piligrimystės centru pripažįstančių asmenų dalis (% nuo bendro respondentų skaičiaus)	46,5 (2018 m.)	60,0	90,9	Apklausa
5.	Veikiančių ūkio subjektų skaičius	vnt./1000 gyv.	Veikiančių ūkio subjektų skaičius, tenkantis 1000-ii gyventojų	24,21 (2019 m.)	34,0	25,41	Lietuvos statistikos departamentas
6.	Materialinės investicijos	Eur/1 gyv.	Materialinės investicijos, tenkančios vienam Raseinių r. sav. gyventojui	1123 (2018 m.)	1423,0	n. d*	Lietuvos statistikos departamentas
7.	Tiesioginės užsienio investicijos	Eur/1 gyv.	Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam Raseinių r. sav. gyventojui	490 (2019 m.) 568 (2020 m.)	686,0	n. d*	Lietuvos statistikos departamentas

*Už 2021 metus Statistikos departamento duomenys dar renkami, išankstiniai duomenys bus paskelbti 2022 m. lapkričio 16 dieną. Birželio 17 dieną bus skelbiami 2020 metų galutiniai duomenys.

Išanalizavus vizijos 7 rodiklių rezultatus, pastebimas 4 rodiklių kitimas teigiama linkme.

III SKYRIUS

SPP PRIORITETŲ, TIKSLŲ, UŽDAVINIŲ, PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS IR LĖŠŲ PANAUDOJIMAS

Raseinių rajono savivaldybės 2021 – 2030 metų plėtros prioritetų tikslai suformuoti Strateginio plano rengimo darbo grupėje, derinant su Strateginio planavimo komisija, socialiniais ekonominiais partneriais ir pristatant Raseinių rajono savivaldybės gyventojams. Atsižvelgiant į plėtros viziją, suformuoti prioritetai:

I. Darni aplinka gyventi. Prioritetui įgyvendinti numatyti **8 tikslai ir 24 uždaviniai (88 priemonės)** pagal sritis: švietimas, sveikata, sportas, socialinis ir fizinis saugumas, jaunimas, vietos bendruomenės ir NVO, valdymo tobulinimas, demokratijos principų laikymasis, aplinkosauga, infrastruktūra (keliai, vandentvarka, energetika, pastatai, atliekų tvarkymas ir pan.)

II. Gyva piligrimystė. Prioritetui įgyvendinti numatyti **2 tikslai ir 6 uždaviniai (22 priemonės)** pagal sritis: turizmas, komunikacija, rinkodara, kultūra, kultūros paveldas, tarptautinis bendradarbiavimas.

III. Sumanus verslas ir ūkis. Prioritetui įgyvendinti numatyti **2 tikslai ir 5 uždaviniai (11 priemonių)** pagal sritis: investicijų, vietos verslo skatinimas, žemės ir miškų ūkis, melioracija, darbo vietų kūrimas.

Atkreiptinas dėmesys, kad visi strateginiai tikslai vienodai svarbūs ir sunumeruoti ne prioriteto tvarka.

Žemiau pateikiame panaudotų lėšų dydį už 2021 m.

2 lentelė. Plėtros prioritetai, tikslai, uždaviniai ir preliminarus lėšų poreikis 2021 m. panaudotos lėšos

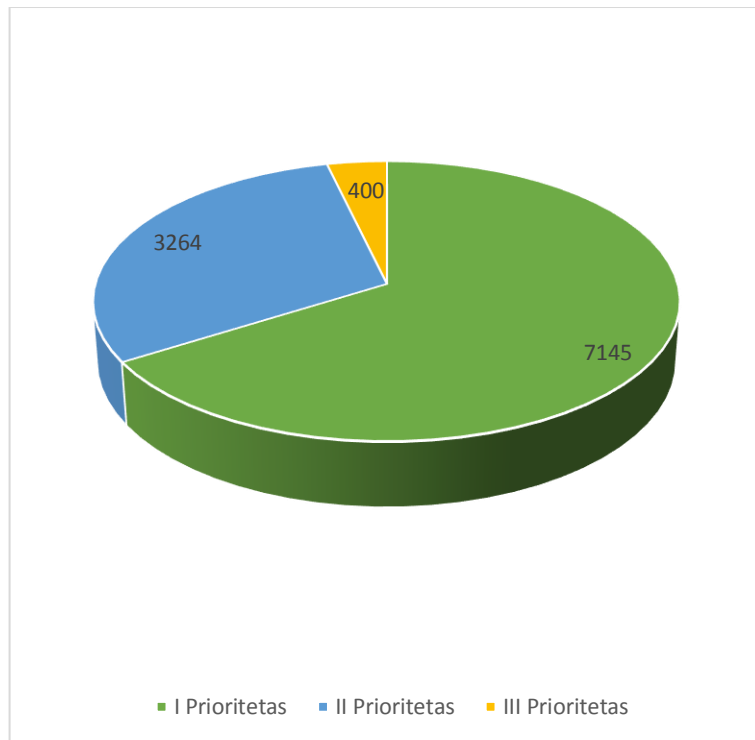
Prioritetas	Tikslas	Uždavinys	Preliminarus lėšų planas (poreikis), tūkst. EUR	2021 m. panaudotos lėšos, tūkst. EUR
I. DARNI APLINKA GYVENTI 	Tikslas 1.1. Plėtoti inovatyvią švietimo sistemą, ugdančią iššūkiams pasiruošusias, aktyvias, savarankiškas ir kūrybingas asmenybes			
		Uždavinys 1.1.1. Užtikrinti kokybišką švietimo paslaugų prieinamumą	6800	0,399
		Uždavinys 1.1.2. Plėtoti neformaliojo švietimo sistemą, didinti vaikų ir suaugusiųjų užimtumo įvairovę bei skatinti mokymąsi visą gyvenimą	1500	6,753
		Uždavinys 1.1.3. Gerinti ugdymo sąlygas ir ugdymo proceso kokybę	3700	215,340
	Tikslas 1.2. Ugdyti sveiką visuomenę ir užtikrinti efektyvią sveikatos priežiūros sistemą			
		Uždavinys 1.2.1. Didinti sporto ir sveikatinimo veiklų įvairovę, sudaryti sąlygas gyventojams užsiimti aktyvia veikla	3900	317,198
		Uždavinys 1.2.2 Sukurti ir atnaujinti sporto infrastruktūrą ir gerinti sporto paslaugų kokybę	7000	18,837
		Uždavinys 1.2.3. Modernizuoti sveikatos priežiūros įstaigas	8000	44,828
		Uždavinys 1.2.4. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą	2200	356,003
		Uždavinys 1.2.5. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą	1500	299,080

Prioritetas	Tikslas	Uždavinys	Preliminarus lėšų planas (poreikis), tūkst. EUR	2021 m. panaudotos lėšos, tūkst. EUR
	Tikslas 1.3. Mažinti socialinę atskirtį ir plėsti socialinę pagalbą			
		Uždavinys 1.3.1. Modernizuoti socialinių paslaugų įstaigas	3800	293,123
		Uždavinys 1.3.2. Plėsti socialinių paslaugų rūšis ir didinti prieinamumą	7000	820,996
	Tikslas 1.4. Kurti palankią aplinką pilietinės visuomenės vystymuisi			
		Uždavinys 1.4.1. Aktyvinti vietos bendruomenių, jaunimo ir kitų NVO veiklą, bendradarbiavimą ir viešųjų paslaugų teikimą	2100	92,250
		Uždavinys 1.4.2. Plėsti ir atnaujinti bendruomeninę infrastruktūrą, pritaikant gyventojų poreikiams	9000	13,096
	Tikslas 1.5. Formuoti aktyvią jaunimo politiką, įgalinančią jaunimo saviraiškos ir savirealizacijos galimybes			
		Uždavinys 1.5.1. Skatinti jaunimo savanorystę ir užimtumą	600	16,666
		Uždavinys 1.5.2. Didinti jaunimui teikiamų paslaugų prieinamumą	500	37,832
	Tikslas 1.6. Stiprinti administracinius gebėjimus ir valdymo kokybę			
		Uždavinys 1.6.1. Modernizuoti viešųjų paslaugų teikimą ir vidaus procesus, plėtojant ir diegiant naujausias informacines technologijas	400	22,941
		Uždavinys 1.6.2. Didinti trūkstamų specialistų pritraukimą gyventi ir dirbti rajone	350	0
		Uždavinys 1.6.3. Tobulinti vidinę ir išorinę komunikaciją, formuojant patrauklų savivaldybės įvaizdį.	300	79,938
	Tikslas 1.7. Plėtoti ir modernizuoti gyvenamosios aplinkos infrastruktūrą			

Prioritetas	Tikslas	Uždavinys	Preliminarus lėšų planas (poreikis), tūkst. EUR	2021 m. panaudotos lėšos, tūkst. EUR
		Uždavinys 1.7.1. Modernizuoti ir plėtoti susisiekimo ir apšvietimo infrastruktūrą, gerinant darnaus judumo sąlygas ir saugumą	25000	1494,701
		Uždavinys 1.7.2. Atnaujinti ir plėtoti gyvenamosios aplinkos infrastruktūrą, mažinant energijos sąnaudas ir oro teršimą, naudojant atsinaujinančius išteklius	24000	536,122
		Uždavinys 1.7.3. Plėtoti ir modernizuoti vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūrą ir jos inventorizavimo sistemą	28000	1767,121
	Tikslas 1.8. Gerinti aplinkosaugą ir kraštovaizdžio patrauklumą ir užtikrinti viešąją tvarką bei saugumą			
		Uždavinys 1.8.1. Tobulinti atliekų tvarkymo sistemą	2700	609,342
		Uždavinys 1.8.2. Didinti kraštovaizdžio apsaugą, gerinti estetinę ir ekologinę būklę	3800	43,990
		Uždavinys 1.8.3. Gerinti viešąjį saugumą, įgyvendinant prevencines ir viešosios tvarkos užtikrinimo priemones	2200	3,500
		Uždavinys 1.8.4. Stiprinti pasiruošimą ekstremalioms situacijoms	800	55,073
	Tikslas 2.1. Kurti aukštą kultūros vertę, įvairiapusiškumą ir prieinamumą			
	 Š I L U V A GYVA PILIGRIMYSTĖ	Uždavinys 2.1.1. Užtikrinti tolygų aukštos meninės vertės ir įvairių raiškos formų kultūros prieinamumą	1000	15,000
		Uždavinys 2.1.2. Modernizuoti kultūros įstaigas	8500	59,791
	Tikslas 2.2. Plėtoti piligrimystę ir turizmą			

Prioritetas	Tikslas	Uždavinys	Preliminarus lėšų planas (poreikis), tūkst. EUR	2021 m. panaudotos lėšos, tūkst. EUR
		Uždavinys 2.2.1. Padidinti Šiluvos, kaip piligrimystės centro lankomumą ir konkurencingumą	1200	40,050
		Uždavinys 2.2.2. Didinti turizmo paslaugų kokybę, vystyti turizmo rinkodarą ir informacinių išteklių visuomenei prieinamumą	800	107,821
		Uždavinys 2.2.3. Plėtoti turizmo infrastruktūrą, taikant universalios dizaino principus	8580	44,186
		Uždavinys 2.2.4. Išsaugoti ir pritaikyti visuomenės poreikiams kultūros paveldo objektus	10000	59,647
III SUMANUS ŪKIS IR VERSLAS	Tikslas 3.1. Gerinti sąlygas verslui			
		Uždavinys 3.1.1. Sudaryti sąlygas vietos ir užsienio investuotojų, kuriančių darbo vietas ir inovacijas, pritraukimui	100	39,480
		Uždavinys 3.1.2. Skatinti verslininkus susivienyti dėl verslo vystymo savivaldybėje, bendrai atstovauti interesus	100	5,124
		Uždavinys 3.1.3. Skatinti bendradarbiavimą tarp verslo, profesinio mokymo, aukštojo mokslo ir savivaldybės institucijų	20	0
	Tikslas 3.2. Gerinti sąlygas žemės ir miškų ūkio vystymui			
		Uždavinys 3.2.1. Gerinti žemės ūkio plėtrai reikalingą infrastruktūrą ir melioraciją	9500	352
		Uždavinys 3.2.2. Skatinti pažangų ūkininkavimą ir ekologiškai subalansuotą ūkinę veiklą kaime	100	2,961
		Iš viso:	185 050	7871,189

Didžiausia dalis lėšų buvo panaudota I prioriteto, mažiausiai III prioriteto priemonėms vykdyti (1 pav.). Atkreiptinas dėmesys, kad I prioritete yra daugiausia priemonių, todėl šio prioriteto panaudotų lėšų suma yra didžiausia.

1 pav. 2021 m. panaudotos lėšos tūkst. Eur pagal prioritetus

3.1. I PRIORITETO „DARNI APLINKA GYVENTI“ MATAVIMO RODIKLIAI

I prioriteto „Darni aplinka gyventi“ tikslai ir uždaviniai apima tokias sritis kaip: švietimas, sveikata, sportas, socialinis ir fizinis saugumas, jaunimas, vietos bendruomenės ir NVO, valdymo tobulinimas, demokratijos principų laikymasis, aplinkosauga, infrastruktūra (keliai, vandentvarka, energetika, pastatai, atliekų tvarkymas ir pan.)

Iš viso pagal I prioritetą „Darni aplinka gyventi“ numatyti 8 tikslai ir 24 uždaviniai. Žemiau pateikiamos tikslų ir uždavinių 2021 m. pasiektos reikšmės.

3 lentelė. SPP I prioriteto strateginių tikslų ir uždavinių matavimo rodikliai, jų planinės ir 2021 m. pasiektos reikšmės

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
1.1.	Tikslas. Plėtoti inovatyvią švietimo sistemą, ugdančią iššūkiams pasiruošusias, aktyvias, savarankiškas ir kūrybingas asmenybes								
1.1 – 1.	Gyventojų, teigiamai įvertinusių savivaldybės švietimo paslaugų kokybę ir prieinamumą, dalis nuo visų apklaustųjų	Procentai	Skaiciuojama gyventojų, teigiamai įvertinusių savivaldybės švietimo paslaugų kokybę ir prieinamumą, dalis nuo visų apklaustųjų	Apklausa	Didėjimas	87,9	30	50	RRSA Švietimo ir sporto skyrius
1.1.1.	Uždavinys. Užtikrinti kokybišką švietimo paslaugų prieinamumą								
1.1.1 - 1.	Raseinių rajono 2-5 metų amžiaus vaikų,	Procentai	Skaiciuojami Raseinių rajono 2-5 metų amžiaus	Raseinių r. sav. ikimokyklinį ugdymą	Didėjimas	89,8	85	90	RRSA Švietimo ir sporto skyrius

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
	dalyvaujančių ikimokykliniame ugdyme dalis nuo bendro 2-5 metų amžiaus vaikų skaičiaus		vaikai, dalyvaujantys ikimokykliniame ugdyme, lyginant su bendru 2-5 metų amžiaus vaikų skaičiumi Raseinių r. sav.	teikiančios įstaigos					
1.1.2.	Uždavinys. Plėtoti neformaliojo švietimo sistemą, didinti vaikų ir suaugusiųjų užimtumo įvairovę bei skatinti mokymąsi visą gyvenimą								
1.1.2 – 1.	Mokinių, dalyvavusių rajono neformaliojo švietimo veiklose dalis nuo bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiaus	Procentai	Skaičiuojami mokiniai, dalyvavę Raseinių r. sav. neformaliojo švietimo veiklose, lyginant su bendru bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiumi	Raseinių r. sav. ugdymo įstaigų ataskaitos	Didėjimas	78	85	90	RRSA Švietimo ir sporto skyrius
1.1.3.	Uždavinys. Gerinti ugdymo sąlygas ir ugdymo proceso kokybę								
1.1.3 – 1.	Mokinių, besinaudojančių vienu kompiuteriu, skaičius	Asmenys	Skaičiuojama kiek yra mokinių ir kompiuterių mokyklose, nurodant santykį: besinaudojančiu	RRSA, ugdymo įstaigų informacija	Mažėjimas	5	4	4	RRSA Švietimo ir sporto skyrius

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
			vienu kompiuteriu mokinių skaičius						
1.1.3 – 2.	Atnaujintos ir (ar) įrengtos edukacinės erdvės ugdymo įstaigose	Vienetai	Skaičiuojamos atnaujintos ir (ar) įrengtos edukacinės erdvės ugdymo įstaigose	RRSA, ugdymo įstaigų pateikta informacija	Didėjimas	4	3	4	RRSA Švietimo ir sporto skyrius
1.2.	Tikslas. Ugdyti sveiką visuomenę ir užtikrinti efektyvią sveikatos priežiūros sistemą								
1.2. – 1.	Gyventojų, vertinančių savo gyvenseną, kaip sveiką, dalis nuo visų apklaustųjų	Procentai	Skaičiuojama gyventojų, vertinančių savo gyvenseną, kaip sveiką, dalis nuo visų apklaustųjų	Apklausa	Didėjimas	48,5	40	65	RRSA Savivaldybės gydytoja
1.2.1.	Uždavinys. Didinti sporto ir sveikatinimo veiklų įvairovę, sudaryti sąlygas gyventojams užsiimti aktyvia veikla								
1.2.1 – 1.	Suorganizuotų ir/arba dalyvautų sporto renginių skaičius ir dalyvių juose skaičius	Vienetai/asmenys	Skaičiuojami Raseinių r. sav. suorganizuoti sporto renginiai bei renginiai, kuriuose buvo dalyvauta ir dalyvių juose skaičius	Raseinių kūno kultūros ir sporto centro veiklos ataskaita	Didėjimas	164/548	195/4350	200/4400	RRSA Švietimo ir sporto skyrius

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
1.2.2	Uždavinys. Sukurti ir atnaujinti sporto infrastruktūrą ir gerinti sporto paslaugų kokybę								
1.2.2 – 1.	Atnaujintų ir/arba naujai pastatytų sporto infrastruktūros objektų skaičius	Vienetai	Skaičiuojami atnaujinti ir/arba naujai pastatytų sporto infrastruktūros objektai	RRSA veiklos ataskaita	Didėjimas	1	2	3	RRSA Švietimo ir sporto skyrius
1.2.3.	Uždavinys. Modernizuoti sveikatos priežiūros įstaigas								
1.2.3 - 1.	Modernizuotų sveikatos priežiūros įstaigų dalis nuo visų rajono sveikatos priežiūros įstaigų	Procentai	Skaičiuojama modernizuotų sveikatos priežiūros įstaigų dalis nuo visų rajono sveikatos priežiūros įstaigų	RRSA, Savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų veiklos ataskaitos	Didėjimas	33,3	90	100	RRSA Savivaldybės gydytoja
1.2.4.	Uždavinys. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą								
1.2.4 -1.	Gyventojų, teigiamai įvertinusių savivaldybės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą,	Procentai	Skaičiuojama gyventojų, teigiamai (gerai arba labai gerai) vertinančių savivaldybės sveikatos priežiūros	Apklausa	Didėjimas	67	30	60	RRSA Savivaldybės gydytoja

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
	dalį nuo visų apklaustųjų		paslaugų kokybę ir prieinamumą, dalį nuo visų apklaustųjų						
1.2.5.	Uždavinys. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą								
1.2.5 – 1.	Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1000 gyventojų	Vienetai	Skaiciuojama hospitalizacijos dėl ligų, kurios gali būti išgydytos pirminėje asmens sveikatos priežiūros grandyje (kitais – ambulatoriškai valdomų ligų). 2018 m. Raseinių rajone išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1000 gyv.	Higienos institutas	Mažėjimas	27,7	36	32,5	RRSA Savivaldybės gydytoja
1.3.	Tikslas. Mažinti socialinę atskirtį ir plėsti socialinę pagalbą								
1.3 – 1.	Socialinių paslaugų srities įvertinimo rodiklis pagal Savivaldybių gerovės indeksą	Balai	Vertinimas, remiantis oficialios statistikos duomenimis	Vilniaus politikos analizės institutas	Didėjimas	2,1	1,9	2,3	RRSA Socialinės paramos skyrius

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
1.3.1.	Uždavinys. Modernizuoti socialinių paslaugų įstaigas								
1.3.1 – 1.	Modernizuotų socialinių paslaugų įstaigų procentas nuo visų Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų	Procentai	Skaičiuojama modernizuotų socialinių paslaugų įstaigų dalis nuo visų Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų	RRSA, Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų ataskaitos	Didėjimas	50	95	100	RRSA Socialinės paramos skyrius
1.3.2.	Uždavinys. Plėsti socialinių paslaugų rūšis ir didinti prieinamumą								
1.3.2 – 1.	Gyventojų, teigiamai įvertinusių savivaldybės socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, dalis nuo visų apklaustųjų	Procentai	Skaičiuojama gyventojų, teigiamai (labai gerai ir gerai) įvertinusių savivaldybės socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, dalis nuo visų apklaustųjų	Apklausa	Didėjimas	69,7	35	50	RRSA Socialinės paramos skyrius
1.3.2 – 2.	Socialinės pašalpos gavėjų sk. nuo	Procentai	Skaičiuojamas socialinės pašalpos gavėjų sk. nuo bendro Raseinių r.	RRSA Socialinės paramos skyrius	Mažėjimas	4,14	3,90	3,85	RRSA Socialinės paramos skyrius

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
	gyventojų skaičiaus		sav. gyventojų skaičiaus ataskaitiniais metais						
1.4.	Tikslas. Kurti palankią aplinką pilietinės visuomenės vystymuisi								
1.4 – 1.	Savivaldybėje veikiančių vietos veiklos grupių, nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų įgyvendintų projektų skaičius	Vienetai	Skaičiuojami Savivaldybėje veikiančių vietos veiklos grupių, nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų įgyvendinti projektai nuo plano vykdymo pradinės reikšmės	RRSA Žemės ūkio ir kaimo plėtros skyrius, Savivaldybėje veikiančių vietos veiklos grupių, nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų projektų vykdymo ataskaitos	Didėjimas	147	500	800	RRSA Žemės ūkio ir kaimo plėtros skyrius
1.4.1.	Uždavinys. Aktyvinti vietos bendruomenių, jaunimo ir kitų NVO veiklą, bendradarbiavimą ir viešųjų paslaugų teikimą								
1.4.1 – 1.	Nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų, teikiančių viešąsias paslaugas, skaičius	Vienetai	Skaičiuojamos nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų, teikiančių viešąsias paslaugas	RRSA Žemės ūkio ir kaimo plėtros skyrius, Socialinės paramos skyrius, NVO ir bendruomeninių	Didėjimas	10	8	10	RRSA Žemės ūkio ir kaimo plėtros skyrius

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
				organizacijų suteikta informacija					
1.4.2.	Uždavinys. Plėsti ir atnaujinti bendruomeninę infrastruktūrą, pritaikant gyventojų poreikiams								
1.4.2 – 1.	Gyventojų, įvertinusių bendruomeninę infrastruktūrą, kaip atitinkančią jų poreikius, dalis nuo visų apklaustųjų	Procentai	Skaičiuojama gyventojų, teigiamai (labai gerai ir gerai) įvertinusių bendruomeninę infrastruktūrą, kaip atitinkančią jų poreikius, dalis nuo visų apklaustųjų	Apklausa	Didėjimas	52	35	55	RRSA Žemės ūkio ir kaimo plėtros skyrius
1.5.	Tikslas. Formuoti aktyvią jaunimo politiką, įgalinančią jaunimo saviraiškos ir savirealizacijos galimybes								
1.5 – 1.	Jaunimo nedarbo lygis	Procentai	Skaičiuojama jaunuolių (14–29 metų amžiaus) grupės asmenų procentinė dalis, lyginant su visa šios amžiaus grupės darbo jėga (tiek dirbančiais,	Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	Mažėjimas	7,8	3,3	2,7	RRSA Jaunimo reikalų koordinadoras

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
			tiesiogiai nedarbiniais asmenimis)						
1.5.1.	Uždavinys. Skatinti jaunimo savanorystę ir užimtumą								
1.5.1 – 1.	Jaunuolių (14-29 metų), dalyvaujančių savanoriškoje tarnyboje, dalis nuo bendro jaunuolių skaičiaus	Procentai	Skaičiuojama jaunuolių (14 – 29 m.), kurie atskaitiniais metais dalyvavo savanoriškoje tarnyboje (kuri trunka ilgiau nei 6 mėn.), dalis nuo bendro jaunuolių skaičiaus Raseinių r. sav.	RRSA Jaunimo reikalų koordinorius	Didėjimas	0,1	0,2	0,5	RRSA Jaunimo reikalų koordinorius
1.5.1 – 2.	Moksleivių, vasaros metu integruotų į darbo rinką, skaičius	Asmenys	Skaičiuojami moksleiviai (16 – 19 m.), kurie dirbo vasaros metu atskaitiniais metais	Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, RRSA Jaunimo reikalų koordinorius	Didėjimas	23	30	50	RRSA Jaunimo reikalų koordinorius

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
1.5.2.	Uždavinys. Didinti jaunimui teikiamų paslaugų prieinamumą								
1.5.2 – 1.	Jaunuoliai, kuriems teikiamos paslaugos, skaičius	Asmenys	Skaičiuojami jaunuoliai (14 – 29 m.), kuriems teikiamos paslaugos, reikalingos jaunimui, skaičius	RRSA Jaunimo reikalų koordinatorius	Didėjimas	3067	600	1000	RRSA Jaunimo reikalų koordinatorius
1.6.	Tikslas. Stiprinti administracinius gebėjimus ir valdymo kokybę								
1.6 – 1.	Gyventojams teikiamų elektroninių paslaugų Savivaldybės administracijoje skaičius	Vienetai	Skaičiuojama gyventojams teikiamų elektroninių paslaugų skaičius savivaldybės administracijoje per ataskaitinius metus	RRSA Bendrųjų reikalų ir informacinių technologijų skyrius	Didėjimas	97	65	70	RRSA Bendrųjų reikalų ir informacinių technologijų skyrius
1.6.1.	Uždavinys. Modernizuoti viešųjų paslaugų teikimą ir vidaus procesus, plėtojant ir diegiant naujausias informacines technologijas								
1.6.1 – 1.	Teigiamai rajono Savivaldybės administracijos veiklą vertinančiųjų dalis nuo visų apklaustųjų	Procentai	Skaičiuojama gyventojų, teigiamai (labai gerai ir gerai) įvertinusių Savivaldybės	Apklausa	Didėjimas	97	88	90	RRSA Kokybės vadybos vyr. specialistas

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
			veiklą dalis nuo visų apklaustųjų						
1.6.2.	Uždavinys. Didinti trūkstamų specialistų pritraukimą gyventi ir dirbti rajone								
1.6.2 – 1.	Pritrauktų trūkstamų specialistų skaičius	Asmenys	Skaičiuojama pritrauktų (iki darbo pradžios negyvenančių Raseinių r. sav.) trūkstamų specialistų skaičius RRSA, Savivaldybės BĮ ir įmonėse	RRSA, Savivaldybės BĮ ir įmonių pateikta informacija	Didėjimas	0	20	40	RRSA Savivaldybės gydytojas, Švietimo ir sporto skyrius
1.6.3.	Uždavinys. Tobulinti vidinę ir išorinę komunikaciją, formuojant patrauklų savivaldybės įvaizdį.								
1.6.3 – 1.	Savivaldybės gerovės indeksas	Balai	Vertinimas, remiantis oficialios statistikos duomenimis	Vilniaus politikos analizės institutas	Didėjimas	2,84	3	3,5	RRSA Komunikacijos, kultūros ir turizmo skyrius
1.7.	Tikslas. Plėtoti ir modernizuoti gyvenamosios aplinkos infrastruktūrą								
1.7 – 1.	Gyventojų, teigiamai įvertinusių Savivaldybės administracijos darbą,	Procentai	Skaičiuojama gyventojų, teigiamai (labai gerai ir gerai) įvertinusių Savivaldybės	Apklausa	Didėjimas	72,7	35	40	RRSA Strateginio planavimo ir projektų valdymo skyrius

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
	atnaujinant ir plėtojant gyvenamosios aplinkos infrastruktūrą, dalis		administracijos darbą, atnaujinant ir plėtojant gyvenamosios aplinkos infrastruktūrą, dalis nuo visų apklaustųjų						
1.7.1.	Uždavinys. Modernizuoti ir plėtoti susisiekimo ir apšvietimo infrastruktūrą, gerinant darnaus judumo sąlygas ir saugumą								
1.7.1 – 1.	Vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga dalis nuo bendro vietinės reikšmės kelių ilgio	Procentai	Skaičiuojama vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga dalis nuo bendro vietinės reikšmės kelių ilgio (keliai su patobulinta danga/bendras kelių ilgis)*100%	RRSA Strateginio planavimo ir projektų valdymo skyrius	Didėjimas	17,29	19	25	RRSA Strateginio planavimo ir projektų valdymo skyrius
1.7.1 – 2.	Kelių eismo įvykių, kuriuose žuvo ar buvo sužeisti žmonės skaičius	Vienetai	Skaičiuojami kelių eismo įvykiai, kuriuose žuvo ar buvo sužeisti žmonės	Lietuvos statistikos departamentas, Raseinių rajono policijos komisariatas	Mažėjimas	2	45	30	Raseinių rajono policijos komisariatas

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
1.7.2.	Uždavinys. Atnaujinti ir plėtoti gyvenamosios aplinkos infrastruktūrą, mažinant energijos sąnaudas ir oro teršimą, naudojant atsinaujinančius išteklius								
1.7.2 – 1.	Renovuotų daugiabučių namų, mažinant energijos sąnaudas, dalis nuo visų rajono daugiabučių skaičiaus	Procentai	Skaičiuojamas renovuotų daugiabučių namų, mažinant energijos sąnaudas, procentas nuo visų rajono daugiabučių skaičiaus (renovuoti daugiabučiai namai/bendras daugiabučių namų skaičius)*100%)	RRSA, Daugiabučių namų administratoriaus veiklos ataskaitos	Didėjimas	7	9	15	RRSA Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius
1.7.2 – 2.	Įgyvendintų gyvenamosios aplinkos infrastruktūros atnaujinimo ir/ar plėtros projektų skaičius	Vienetai	Skaičiuojami įgyvendintų gyvenamosios aplinkos infrastruktūros atnaujinimo (daugiabučių kiemų ir pan.) ir/ar plėtros projektai	RRSA veiklos ataskaitos, projektų įgyvendinimo ataskaitos	Didėjimas	2	7	10	RRSA Strateginio planavimo ir projektų valdymo skyrius
1.7.3.	Uždavinys. Plėtoti ir modernizuoti vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūrą ir jos inventorizavimo sistemą								
1.7.3 – 1.	Gyventojų būstų, prisijungusių prie	Procentai			Didėjimas	59,4	70	74	

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
	nuotekų surinkimo tinklų, dalis nuo bendro būstų skaičiaus		Skaičiuojama gyventojų būstų, prisijungusių prie nuotekų surinkimo tinklų, dalis nuo bendro būstų skaičiaus	UAB „Raseinių vandenys“					RRSA Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius
1.7.3 – 2.	Gyventojų būstų, prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų, dalis nuo bendro būstų skaičiaus	Procentai	Skaičiuojama gyventojų būstų, prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų, dalis nuo bendro būstų skaičiaus	UAB „Raseinių vandenys“	Didėjimas	75	85	86	RRSA Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius
1.8.	Tikslas. Gerinti aplinkosaugą ir kraštovaizdžio patrauklumą ir užtikrinti viešąją tvarką bei saugumą								
1.8 – 1.	Gyventojų, teigiamai įvertinusių savivaldybės teritorijos kraštovaizdžio patrauklumą, aplinkosaugą, viešąją tvarką bei saugumą, dalis nuo visų apklaustųjų	Procentai	Skaičiuojamas gyventojų, teigiamai įvertinusių savivaldybės teritorijos kraštovaizdžio patrauklumą, aplinkosaugą, viešąją tvarką bei saugumą,	Apklausa	Didėjimas	78,8	25	50	RRSA Viešosios tvarkos skyrius

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
			procentas nuo visų apklaustųjų						
1.8.1.	Uždavinys. Tobulinti atliekų tvarkymo sistemą								
1.8.1 – 1.	Rūšiuojamų komunalinių atliekų dalis nuo viso surinktų atliekų kiekio per metus	Procentai	Skaičiuojama išrūšiuotų komunalinių atliekų dalis nuo viso surinktų atliekų kiekio per ataskaitinius metus	RRSA ir atliekų surinkimą vykdančios įmonės ataskaitos	Didėjimas	33,4	35	60	RRSA Komunikacijos, kultūros ir turizmo skyrius
1.8.2.	Uždavinys. Didinti kraštovaizdžio apsaugą, gerinti estetinę ir ekologinę būklę								
1.8.2 – 1.	Įgyvendintų kraštovaizdžio apsaugos ir patrauklumo didinimo priemonių skaičius	Vienetai	Skaičiuojamos įgyvendintos kraštovaizdžio apsaugos ir patrauklumo didinimo priemonės (2021 iki ataskaitinių metų)	RRSA, Dubysos regioninio parko direkcijos veiklos ataskaitos	Didėjimas	4	5	9	RRSA Viešosios tvarkos skyrius
1.8.3.	Uždavinys. Gerinti viešąjį saugumą, įgyvendinant prevencines ir viešosios tvarkos užtikrinimo priemones								
1.8.3 – 1.	Savivaldybės teritorijoje užregistruotų nusikalstamų veikų, tenkančių	Procentai	Lyginamas savivaldybės nusikalstamų veikų skaičius 100.000-ių gyventojų su	Lietuvos statistikos departamentas, Raseinių rajono	Mažėjimas	96,9	90,95	≤90,97	RRSA Viešosios tvarkos skyrius

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
	100.000-ių gyventojų, santykis su šalies rodikliu		šalies atitinkamu rodikliu, formulė: (Savivaldybės rodiklis 100.000-ių gyventojų/Lietuvos rodiklis 100.000-ių gyventojų)*100%	policijos komisariatas					
1.8.4.	Uždavinys. Stiprinti pasiruošimą ekstremalioms situacijoms								
1.8.4 – 1.	Priemonių, skirtų pasiruošimui ekstremalioms situacijoms, įgyvendinimo procentas	Procentai	Skaičiuojamas procentas nuo visų einamaisiais metais suplanuotų priemonių	RRSA Viešosios tvarkos skyriaus vyr. specialisto civilinei saugai parengta ataskaita	Didėjimas	66	76	90	RRSA Viešosios tvarkos skyrius

3.2. II PRIORITETO „GYVA PILIGRIMYSTĖ“ MATAVIMO RODIKLIAI

II prioriteto „Gyva piligrimystė“ tikslai ir uždaviniai apima tokias sritis kaip: turizmas, komunikacija, rinkodara, kultūra, kultūros paveldas, tarptautinis bendradarbiavimas, partnerystės

Iš viso pagal II prioritetą „Gyva piligrimystė“ numatyti 2 tikslai ir 6 uždaviniai. Žemiau pateikiami tikslų ir uždavinių 2021 m. pasiektos reikšmės.

4 lentelė. SPP II prioriteto strateginių tikslų ir uždavinių matavimo rodikliai, jų planinės ir 2021 m. pasiektos reikšmės

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
2.1.	Tikslas. Kurti aukštą kultūros vertę, įvairiapusiškumą ir prieinamumą								
2.1 – 1.	Renginių arba atlikėjų, kurie yra pelnę ir/arba buvo nominuoti aukšto nacionalinio lygio apdovanojimams, skaičius	Vienetai	Skaiciuojami nacionaliniu lygiu įvertinti renginiai ir/arba atlikėjai, kurie yra pelnę arba buvo nominuoti aukšto nacionalinio lygio apdovanojimams	RRSA Komunikacijos, kultūros ir turizmo skyriaus, Raseinių r. kultūros centro ataskaitos	Didėjimas	1	8	15	RRSA Komunikacijos, kultūros ir turizmo skyrius
2.1.1.	Uždavinys. Užtikrinti tolygų aukštos meninės vertės ir įvairių raiškos formų kultūros prieinamumą								
2.1.1 - 1.	Profesionalių kūrėjų veiklų ir edukacijų dalis bendrame kultūrinės veiklos kontekste	Procentai	Skaiciuojamas Raseinių krašto istorijos muziejaus, Kultūros centro ir bibliotekos profesionalių kūrėjų	RRSA ir Kultūros įstaigų veiklos ataskaitos	Didėjimas	13,27	20	40	RRSA Komunikacijos, kultūros ir turizmo skyrius

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
			vykdytos veiklos ir edukacijos lyginant su bendru organizuotų veiklų (mėgėjų užsiėmimų, vietos ansamblių repeticijų) skaičius						
2.1.2.	Uždavinys. Modernizuoti kultūros įstaigas								
2.1.2 - 1.	Kultūros įstaigų, kuriose, optimizuojant pagerinta pastatų būklė ir/ar materialinė bazė, dalis nuo visų kultūros įstaigų	Procentai	Skaičiuojamos kultūros įstaigos, kuriose, optimizuojant (po audito atlikimo) pagerinta pastatų būklė ir/ar materialinė bazė, lyginant su visų kultūros įstaigų skaičiumi	RRSA ir Kultūros įstaigų veiklos ataskaitos	Didėjimas	0	50	100	RRSA Komunikacijos, kultūros ir turizmo skyrius
2.2.	Tikslas. Plėtoti piligrimystę ir turizmą								
2.2 – 1.	Turistų, piligrimų apsilankiusių Šiluvoje skaičius	Asmenys	Skaičiuojamas Šiluvos piligrimų centro, Šiluvos bazilikos ir VšĮ Atrask Raseinius fiksuotas	Šiluvos piligrimų centro, VšĮ Atrask Raseinius ataskaitos	Didėjimas	24.000	120.000	150.000	RRSA Komunikacijos, kultūros ir turizmo skyrius

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
			apsilankiusiųjų Šiluvoje skaičius (per 1 metus)						
2.2.1.	Uždavinys. Padidinti Šiluvos, kaip piligrimystės centro lankomumą ir konkurencingumą								
2.2.1 - 1.	Šiluvą pripažįstančių moderniu piligrimystės centru dalis nuo visų apklaustųjų	Procentai	Skaičiuojamas procentas nuo visų apklaustųjų	Apklausa	Didėjimas	90,9	56	66,5	RRSA Komunikacijos, kultūros ir turizmo skyrius
2.2.2	Uždavinys. Didinti turizmo paslaugų kokybę, vystyti turizmo rinkodarą ir informacinių išteklių visuomenei prieinamumą								
2.2.2 – 1.	Įgyvendintų rinkodaros ir turizmo paslaugų kokybę didinančių priemonių skaičius	Vienetai	Skaičiuojamos SVP programoje Nr.05 ir VŠĮ „Atrask Raseinius“ veiklos plane numatytos ir įgyvendintos rinkodaros ir turizmo paslaugų kokybę didinančių priemonių, įskaitant dalyvavimą parodose, skaičius	SVP programos Nr.05 vykdymo ir VŠĮ „Atrask Raseinius“ veiklos ataskaita	Didėjimas	3	10	20	RRSA Komunikacijos, kultūros ir turizmo skyrius
2.2.3.	Uždavinys. Plėtoti turizmo infrastruktūrą, taikant universalaus dizaino principus								
2.2.3 – 1.	Turizmo infrastruktūros objektų, įrengtų ir/ ar atnaujintų, taikant	Vienetai	Skaičiuojami užbaigti turizmo infrastruktūros	RRSA projektų įgyvendinimo, veiklos	Didėjimas	1	6	8	RRSA Komunikacijos, kultūros ir

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
	universalaus dizaino principus, skaičius		objektų, kuriuose taikyti universalaus dizaino principai, skaičius	ataskaitos, užbaigimo aktai					turizmo skyrius, Strateginio planavimo ir projektų valdymo skyrius
2.2.4.	Uždavinys. Išsaugoti ir pritaikyti visuomenės poreikiams kultūros paveldo objektus								
2.2.4 – 1.	Naujai sutvarkytų, įrengtų ir pritaiktų lankymui savivaldybės kultūros ir gamtos paveldo objektų bei teritorijų skaičius	Vienetai	Skaičiuojama Raseinių r. sav. naujai sutvarkyti, įrengti ir pritaikyti lankymui paveldo objektai	RRSA Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus ataskaitos	Didėjimas	3	4	6	RRSA Architektūros ir teritorijų planavimo skyrius

3.3 III PRIORITETO „SUMANUS VERSLAS IR ŪKIS“ MATAVIMO RODIKLIAI

III prioriteto „Sumanus verslas ir ūkis“ tikslai ir uždaviniai apima tokias sritis kaip: investicijų, vietos verslo skatinimas, žemės ir miškų ūkis, melioracija, darbo vietų kūrimas.

Iš viso pagal III prioritetą „Sumanus verslas ir ūkis“ numatyti 2 tikslai ir 5 uždaviniai. Žemiau pateikiami tikslų ir uždavinių 2021 m. pasiektos reikšmės.

5 lentelė. SPP III prioriteto strateginių tikslų ir uždavinių matavimo rodikliai, jų planinės ir 2021 m. pasiektos reikšmės

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetai	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
3.1.	Tikslas. Gerinti sąlygas verslui								
3.1 -1.	Verslumo lygis – mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų	Vienetai	Skaičiuojamas ataskaitiniais metais fiksuotas įmonių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų (įmonių skaičius*1000)/gyventojų skaičius)	Lietuvos statistikos departamentas	Didėjimas	18,22	20	25	RRSA Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius
3.1.1.	Uždavinys. Sudaryti sąlygas vietos ir užsienio investuotojų, kuriančių darbo vietas ir inovacijas, pritraukimui								
3.1.1 - 1.	Materialinių investicijų (Verslo bendrosios investicijos į ilgalaikį materialųjį turtą), tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu	Procentai	Lyginamas rajono savivaldybės ir šalies atitinkamo rodiklio santykis (Raseinių r. sav. rodiklis/Lietuvos rodiklis)*100%	Lietuvos statistikos departamentas	Didėjimas	n.d.	41	45	RRSA Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
3.1.2.	Uždavinys. Skatinti verslininkus susivienyti dėl verslo vystymo savivaldybėje, bendrai atstovauti interesus								
3.1.2 - 1.	Įmonių, teigiamai vertinančių verslo sąlygas, procentas	Procentai	Skaičiuojamas procentas nuo visų apklaustųjų	Apklausa	Didėjimas	37,5	25	30	RRSA Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius
3.1.3.	Uždavinys. Skatinti bendradarbiavimą tarp verslo, profesinio mokymo, aukštojo mokslo ir savivaldybės institucijų								
3.1.3 - 1.	Verslo, profesinio mokymo, aukštojo mokslo ir savivaldybės institucijų, patenkintų bendradarbiavimo rezultatais, procentas	Procentas	Skaičiuojamas procentas nuo visų apklaustųjų	Apklausa	Didėjimas	58,5	25	35	RRSA Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius
3.2.	Tikslas. Gerinti sąlygas žemės ir miškų ūkio vystymui								
3.2 – 1.	Žemės ir miškų ūkio verslų, ūkininkų teigiamai vertinančių sąlygas žemės ir miškų ūkio vystymui dalis	Procentai	Skaičiuojamas procentas nuo visų apklaustųjų	Apklausa	Didėjimas	63,7	20	30	RRSA Žemės ūkio ir kaimo plėtros skyrius
3.2.1.	Uždavinys. Gerinti žemės ūkio plėtrai reikalingą infrastruktūrą ir melioraciją								
3.2.1 - 1.	Rajone naujai įrengtų ar sutvarkytų žemės ūkio	Vienetai	Skaičiuojami naujai įrengti ar sutvarkyti žemės ūkio	RRSA Žemės ūkio ir kaimo plėtros skyrius	Didėjimas	4	15	30	RRSA Žemės ūkio ir kaimo

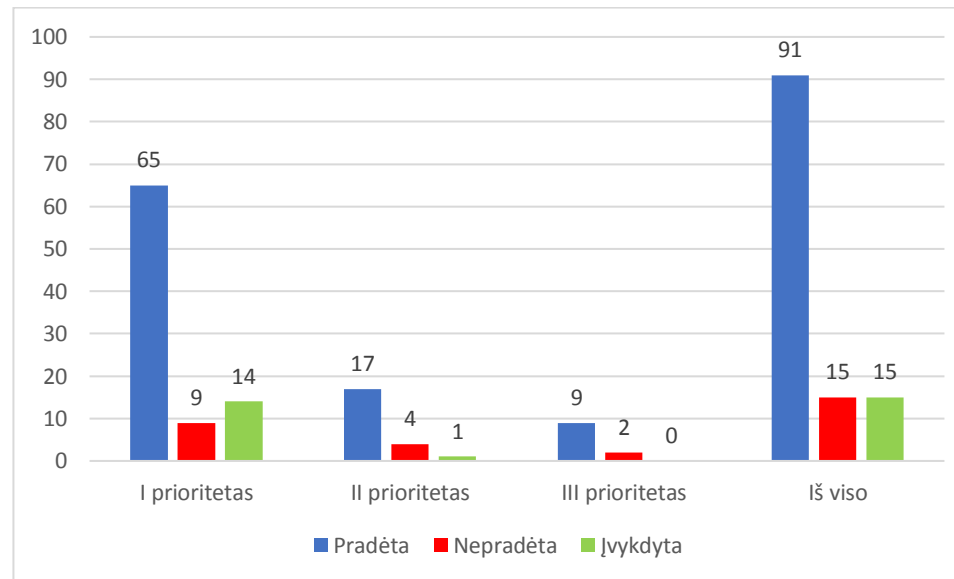
Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Matavimo metodika	Duomenų šaltinis	Siekiamas pokytis	Faktinė 2021 m. reikšmė	Siektina tarpinė 2025 m. reikšmė	2030 m. siekiama reikšmė	Atsakingas skyrius, įstaiga už duomenų pateikimą
	plėtos ir/ar melioracijos objektų skaičius		plėtos ir/ar melioracijos objektai						plėtos skyrius
3.2.2	Uždavinys. Skatinti pažangų ūkininkavimą ir ekologiškai subalansuotą ūkinę veiklą kaime								
3.2.2 - 1.	Rajono bendrosios žemės ūkio produkcijos, tenkančios 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu	Kartai	Lyginamas rajono savivaldybės ir šalies atitinkamo rodiklio santykis	Lietuvos statistikos departamentas	Didėjimas	2,53	2,6	2,8	RRSA Žemės ūkio ir kaimo plėtos skyrius

IV SKYRIUS

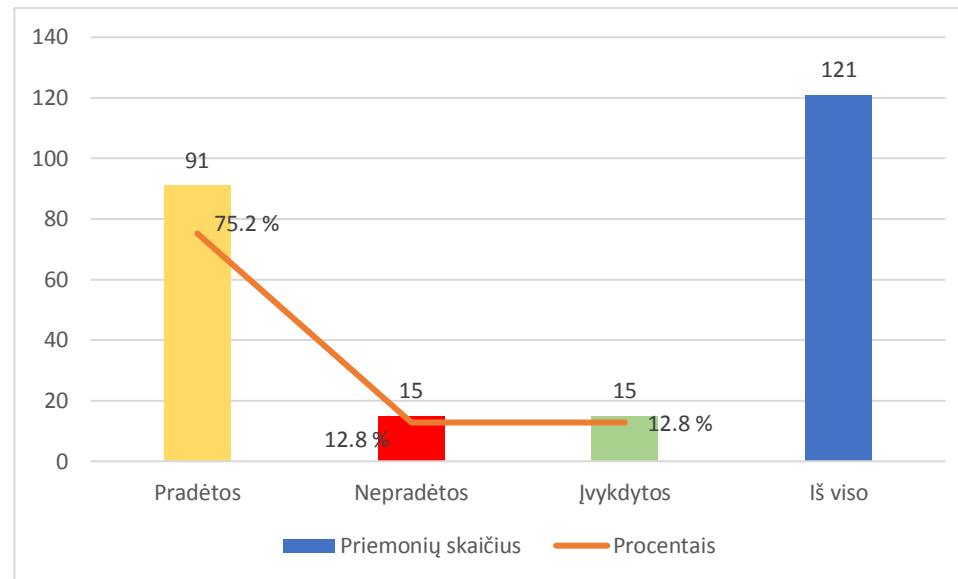
SPP PRIEMONIŲ PLANE NUMATYTŲ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS

SPP parengtas, numatant kiekvieno prioriteto tikslų ir uždavinių įgyvendinimui reikalingas priemones, pasiekimo indikatorius (rodiklius), planuojamą pasiekimo laiką ir atsakingas institucijas.

SPP priemonių plane yra 121 priemonė. Jų vykdymo rezultatai 2021 m. pagal prioritetus ir rezultatus yra pateikiami 2 ir 3 pav.

2 pav. Priemonės ir jų vykdymas pagal prioritetus 2021 m.

3 pav. Priemonės ir jų vykdymas pagal rezultatus 2021 m.

Vykdamas SPP, 2021 m. buvo įgyvendinama 121 priemonė, pagal 3 **prioritetus: I Darni aplinka gyventi, II Gyva piligrimystė, III Sumanus ūkis ir verslas**. Didžioji dalis (91 priemonės iš 121) priemonių pradėtos vykdyti. Iš planuotų 121 priemonių įvykdyta 15 priemonių. Iš minėtų 15 net 6 priemonių siekiamos reikšmės buvo viršytos (5 priemonės I prioritete ir 1 priemonė II prioritete):

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius (rodiklis)	Matavimo vnt.	2030 m. siekiama reikšmė	2021 m. pasiekta reikšmė
-----------------	-----------------------	-----------------------------------	---------------	--------------------------	--------------------------

1.2.1.3	Organizuoti ir vykdyti gyventojų sveikatos stiprinimą skatinančius renginius, mokymus, prevencinių programų sklaidą, propaguoti sveiką gyvenseną, skatinti bendruomenės sporto iniciatyvas bei didinti gyventojų motyvaciją gyventi sveikai	Organizuotų sveikatos stiprinimą skatinančių renginių, mokymų, prevencinių programų skaičius – 12 vnt. per metus.	vnt.	12	884
1.3.2.1	Didinti bendrųjų, socialinės priežiūros paslaugų įvairovę ir aprėptį bei prieinamumą	Socialines paslaugas gavusių asmenų skaičius tenkantis 1000 gyventojų – 58 asm.	asm.	58	63
		Naujai teikiamų alternatyvių pavėžėjimo paslaugų, panaudojant žemagrindžius autobusus, skaičius - 1 vnt.	vnt.	1	2
1.3.2.3	Gerinti socialiai pažeidžiamų asmenų darbinis įgūdžius, didinant užimtumo galimybes	Asmenų, dalyvavusių užimtumo skatinimo ir motyvavimo įsidarbinti programoje, skaičius – 50 asm.	asm.	50	64
1.5.2.1	Raseinių rajono atviro jaunimo centro, jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių vykdomos veiklos plėtra, teikiant mobilaus darbo paslaugas jaunimui.	Vietovių, kurios nutolusios nuo rajono centro ir kuriose pradėtos naujai teikti paslaugos jaunimui, skaičius - 3 vnt.	vnt.	3	4
1.7.1.6	Atnaujinti ir (arba) plėsti Raseinių rajono savivaldybės gatvių, kelių, viešųjų teritorijų apšvietimą, pritraukiant, ekonomiškai naudingą, žaliosios energijos panaudojimą	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų šviestuvų skaičius - 120 vnt.	vnt.	120	181
2.1.1.2	Inicijuoti ir stiprinti kultūros edukacijos projektus rajono gyventojams ir kultūros įstaigų atstovams	Suorganizuotų edukacijų skaičius – 20 vnt.	vnt.	20	103

Atkreiptinas dėmesys, kad nepradėtos vykdyti 15 SPP priemonių:

I prioritete:

- 1.1.2.2. Plėsti neformaliojo vaikų švietimo paslaugų įvairovę;
- 1.6.1.2. Parengti Raseinių rajono savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo strategiją ir programą;
- 1.7.2.4. Parengti atsinaujinančių išteklių (žalios) energijos naudojimo plėtros veiksmų planą;
- 1.7.3.2. Inventorizuoti ir sutvarkyti paviršinių nuotekų surinkimo tinklus ir valymo įrenginius miestuose ir gyvenvietėse (pagal poreikį);
- 1.7.3.5. Rekonstruoti ir (arba) perkelti Raseinių miesto nuotekų valyklą;
- 1.8.1.1. Atnaujinti ir (arba) rengti Raseinių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymą reglamentuojančius planavimo dokumentus;
- 1.8.2.2. Sutvarkyti, formuoti, atkurti kraštovaizdį ir (arba) jo elementus;
- 1.8.2.3. Išvalyti ir sutvarkyti užterštas teritorijas;
- 1.8.2.6. Sutvarkyti ir (arba) kurti parkus, įskaitant rizomatinčius (jungtinius), žaliąsias zonas ir želdynus.

II prioritete:

- 2.1.1.5. Parengti ir įgyvendinti Raseinių – istorinės Žemaitijos sostinės – tapatybės stiprinimo programą;
- 2.2.3.6. Įkurti modernų turizmo ir meno centrą Raseinių mieste;
- 2.2.3.7. Ariogalos miesto sen. Dainų slėnio infrastruktūros sutvarkymas;
- 2.2.4.2. Plėsti ir (arba) atnaujinti kultūros paveldo objektų ženklavimo sistemą.

III prioritete:

- 3.1.1.2. Žemės sklypų ir pramonės plėtrai skirtų teritorijų išskyrimas ir parengimas;
- 3.1.1.4. Puslapio investuotojams sukūrimas socialiniuose tinkluose ir kt. medijose informacijos rengimas, atnaujinimas.

Neįgyvendintos ir nepradėtos vykdyti 15 priemonių arba 12,8 proc., kurios tikėtina bus pradėtos vykdyti, nes 2021 m. yra tik pirmieji SPP įgyvendinimo metai, tačiau jos nevykdytos negavus lėšų, nesant poreikio, pasikeitus situacijai ar negalint įtakoti priemonės vykdymo, kadangi ji susijusi su savivaldybei nepriklausančiu turtu.

Detalios 2021 m. pasiektų priemonių rodiklių reikšmės yra pateikiamos priede.

V SKYRIUS

SVARBIAUSIŲ SPP INVESTICINIŲ PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMAS

Svarbiausių investicinių projektų, įtrauktų į SPP, įgyvendinimo 2021 m. situacija pateikiama žemiau lentelėje.

6 lentelė. Svarbiausių investicinių projektų pasiekimo rodikliai ir atlikti darbai

Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Planuotas pasiekimo laikas (metais)	2021 m. atlikti darbai
1. Baseino statyba Raseinių m.	Pastatytų baseinų skaičius – 1 vnt.	2021-2030	Pradėtas techninio projekto rengimas, planuojama parengti 2022 m.
2. Prabaudos pramogų parko sukūrimas Raseinių m.	Parengti teritorijų planavimo dokumentai ir reikalavimai privačiam investuotojui – 100 proc. Sutvarkytos teritorijos plotas – 60000 m ²	2021-2030	-
3. Šiluvos inovacinio konferencijų centro statyba ir miestelio infrastruktūros pritaikymas pagal	Pastatytų objektų skaičius – 1 vnt. Viešosios savivaldybės infrastruktūros	2025-2030	-

Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Planuotas pasiekimo laikas (metais)	2021 m. atlikti darbai
universalaus dizaino principus	pritaikymas pagal universalaus dizaino principą – 100 proc.		
4. Raseinių m. Žemaičio aikštės modernizavimas, stiprinant esamą miesto traukos centrą	Teritorijoje pastatytų naujų pastatų skaičius (TIC ir parodų galerija, pristatant miesto istoriją) – 1 vnt. Sutvarkytos teritorijos plotas – 0,8 ha	2021-2030	-
5. Meno rezidencijos įkūrimas Žaiginio k., Šiluvos sen.	Meno rezidencijai pritaikytų pastatų skaičius (buvusio Žaiginio UDC pastatas) – 1 vnt.	2021-2030	-
6. Raseinių kūno kultūros ir sporto centro	Vaikų, gavusių geresnes neformalaus	2021-2030	Pradėtas techninio projekto rengimas, planuojama parengti 2022 m.

Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Planuotas pasiekimo laikas (metais)	2021 m. atlikti darbai
stadiono atnaujinimo II etapas	ugdymo sąlygas, skaičius – 450 vaikų per metus		
7. Ariogalos gimnazijos sporto stadiono statyba	Ariogalos m. Purvės parke įrengtų stadionų skaičius – 1 vnt.	2021-2030	Parengtas investicinis projektas ir pateikta paraiška finansavimui gauti (dėl Raseinių r. Ariogalos gimnazijos stadiono statybos Purvės parko teritorijoje), finansavimas kol kas neskirtas.
8. Ariogalos m. Dainų slėnio infrastruktūros atnaujinimas	Atnaujintų, įrengtų poilsio, laisvalaikio, renginių zonų skaičius – 3 vnt.	2022-2030	Pateiktas prašymas finansavimui gauti, bet finansavimas neskirtas.
9. Aktyvaus laisvalaikio zonos Raseikos parke įrengimas	Įrengtų naujų aktyvaus laisvalaikio (riedlenčių, riedučių, dviračių trasos) zonų skaičius – 1 vnt.	2021-2022	Pradėtas techninio projekto rengimas, 2022 m. perkami rangos darbai.
10. Raseinių rajono kultūros centro Raseiniuose, Vytauto Didžiojo g. 10,	Sutvarkyto pastato plotas – 3872,63 m ²	2016-2024	Atliktų darbų, įskaitant projektavimą (rekonstruojant Raseinių rajono kultūros centro Raseiniuose, Vytauto Didžiojo g. 10, pastatą, įskaitant įrangos įsigijimą), procentas apie 30 proc. 2021 m. užbaigti salės atnaujinimo darbai.

Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Planuotas pasiekimo laikas (metais)	2021 m. atlikti darbai
infrastruktūros pritaikymas visuomenės poreikiams			
11. Raseinių rajono daugiabučių namų kiemų kompleksinis sutvarkymas (prioritetas bus teikiamas modernizavimo programoje dalyvaujantiems daugiabučiams namams)	Sutvarkytos teritorijos plotas – 3831 m ²	2021-2030	Sutvarkyti daugiabučių namų kiemai Jaunimo g. 12 ir Dubysos g. 1, Raseinių m.
12. Nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Raseinių ir Ariogalos m.	Raseinių ir Ariogalos miesto gyventojų būstų, prijungtų prie centralizuoto nuotekų tvarkymo procentas – 98 proc.	2021-2030	Pagal projektą „Vandens tiekimo ir nuotekų infrastruktūros plėtra ir rekonstrukcija Raseinių rajono savivaldybėje. III etapas) Ariogalos m. Derliaus, P. Cvirkos, Dubysos, Ateities, Šlaitų, Vyšnių, Smėlynų ir Vytauto g.“ pradėtas Ariogalos m. inžinerinių tinklų plėtros projektas – atlikta 2,2 km nuotekų magistralinių tinklų paklojimas betranšėjiniu būdu. Įsigytos tam kiekiui reikalingos medžiagos, 2 nuotekų siurblynės, paruoštas projektas ir gautas leidimas. Projekto vykdytojas UAB „Raseinių vandenys“. Taip pat pagal projektą „Raseinių rajono savivaldybės privačių namų prijungimas prie nuotekų surinkimo infrastruktūros“ prijungta 70 Raseinių rajono savivaldybės privačių namų būstų prie nuotekų surinkimo infrastruktūros pagal įgyvendintą projektą, o 2021 m. sutvarkyta dokumentacija ir išmokėtos lėšos, APVA‘i patvirtinus galutinę ataskaitą.

Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Planuotas pasiekimo laikas (metais)	2021 m. atlikti darbai
13. Dominikonų vienuolyno komplekso pritaikymas visuomenės poreikiams (bendradarbiaujant su pastatų savininkais)	Visuomenės poreikiams pritaiktų objektų kompleksų skaičius – 1 vnt.	2025-2030	-
14. Lyduvėnų geležinkelio tilto ir prieigų pritaikymas lankymui	Visuomenės ir turizmo poreikiams pritaiktų objektų skaičius – 1 vnt.	2021-2025	Priimtas sprendimas teikti paraišką ES finansavimui gauti, 2022 m. pateikta paraiška.

VI SKYRIUS

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

1. Įgyvendinant SPP buvo siekiama vizijos „Raseinių kraštas – modernus piligrimystės centras, patrauklus gyventi, investuoti ir svečiuotis“. Šiuo metu Raseinių rajono savivaldybę piligrimystės centru pripažįsta 90,9 proc. dalyvavusių apklausoje, o žiniai apie Šiluvą, kaip religinio turizmo traukos centrą Lietuvoje, pasklido ne tik šalies, Europos, bet ir pasaulio mastu.

2. SPP buvo patvirtintas Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2020 m. spalio 28 d. sprendimu Nr. TS-306. SPP numatyti 3 prioritetai: Darni aplinka gyventi, Gyva piligrimystė ir Sumanus ūkis ir verslas.

3. 4 iš 7 vizijos rodiklių pastebimas kitimas teigiama linkme: vidutinis mėnesinis darbo užmokestis, apgyvendintų (nakvojusių) turistų skaičius, veikiančių ūkio subjektų skaičius ir Raseinių rajono savivaldybę pripažįstančių moderniu piligrimystės centru asmenų dalis.

4. Iš viso SPP suplanuota vykdyti 121 priemonė. Didžioji dalis (91 priemonė iš 121 arba 75,2 proc.) priemonių pradėtos vykdyti. Įgyvendinta 15 priemonių arba 12,8 proc. 2021 m. SPP suplanuotų vykdyti priemonių. Dalis priemonių yra tęstinės

5. Iš įvykdytų 15 priemonių, 6 priemonių rezultatai yra viršyti.

6. Neįgyvendintos ir nepradėtos vykdyti 15 priemonių arba 12,8 proc., kurios tikėtina bus pradėtos vykdyti, nes 2021 m. yra tik pirmieji SPP įgyvendinimo metai, tačiau jos nevykdytos negavus lėšų, nesant poreikio, pasikeitus situacijai ar negalint įtakoti priemonės vykdymo, kadangi ji susijusi su savivaldybei nepriklausančiu turtu.

7. Daugiausia įgyvendinta I prioriteto priemonių, mažiausiai III prioriteto. Priemonių skaičiumi I prioritetas yra didžiausias, III prioritetas – mažiausias, todėl ir rezultatai atitinkami.

8. Daugiausia pradėta įgyvendinti I prioriteto priemonių (65 iš 91, arba 71,43 proc.), mažiausiai III prioriteto (9 iš 91, arba 9,89 proc.).

9. Iš viso panaudota 7871,189 tūkst. Eur. Daugiausia panaudota pagal I prioriteto priemones, kuris ir pagal priemonių skaičių yra pats skaitlingiausias.

10. Būtina atkreipti dėmesį į nepradėtas vykdyti priemones, kurių daugiausia I prioritete (9 iš 15, 60 proc., mažiausiai III prioritete (2 iš 15, arba 13,33 proc.).

11. Siūlytina peržiūrėti šių uždavinių ir priemonių pasiekimo rodiklius, nes jų pasiekimo reikšmės jau buvo viršytos 2021 m.:

11.1. Priemonės 1.2.1.3. „Organizuoti ir vykdyti gyventojų sveikatos stiprinimą skatinančius renginius, mokymus, prevencinių programų sklaidą, propaguoti sveiką gyvenseną, skatinti bendruomenės sporto iniciatyvas bei didinti gyventojų motyvaciją gyventi sveikai“ priemonės rodiklio dydį, nes šimtus kartų viršyta 2030 m. planuota reikšmė. Siūloma peržiūrėti rodiklio apibrėžimą ir planuojamą dydį;

11.2. Priemonės 1.3.2.1. „Didinti bendrųjų, socialinės priežiūros paslaugų įvairovę ir aprėptį bei prieinamumą“ priemonės rodiklio reikšmę, nes 2021 m. gerokai viršyta 2030 m. reikšmė. Siūloma peržiūrėti rodiklio apibrėžimą ir planuojamą dydį;

11.3. Priemonės 1.3.2.3. „Gerinti socialiai pažeidžiamų asmenų darbinis įgūdžius, didinant užimtumo galimybes, nes 2021 m. viršyta 2030 m. planuota reikšmė. Siūloma peržiūrėti rodiklio apibrėžimą ir planuojamą dydį;

11.4. Priemonės 1.5.2.1. „Raseinių rajono atviro jaunimo centro, jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių vykdomos veiklos plėtra, teikiant mobilaus darbo paslaugas jaunimui“ priemonės reikšmę, nes 2021 m. 3 kartus viršyta 2030 m. planuota reikšmė. Siūloma peržiūrėti rodiklio apibrėžimą ir planuojamą dydį;

11.5. Priemonės 1.7.1.6. „Atnaujinti ir (arba) plėsti Raseinių rajono savivaldybės gatvių, kelių, viešųjų teritorijų apšvietimą, pritraukiant, ekonomiškai naudingą, žaliosios energijos panaudojimą“ rodiklio reikšmę, nes 2021 m. viršyta 2030 m. planuota reikšmė. Siūloma peržiūrėti rodiklio apibrėžimą ir planuojamą dydį;

11.6. Priemonės 2.1.1.2. „Inicijuoti ir stiprinti kultūros edukacijos projektus rajono gyventojams ir kultūros įstaigų atstovams“ priemonės rodiklį, nes gerokai viršytas planuota rodiklio reikšmė jau 2021 m. Siūloma peržiūrėti rodiklio apibrėžimą ir planuojamą dydį.

12. Ruošiantis 2021-2027 m. ES finansavimo panaudojimui pagal numatytas priemones, būtina peržiūrėti SPP suplanuotas priemones, atsižvelgiant į Nacionalinį pažangos planą, Kauno regiono plėtros planą ir atitinkamų ministerijų plėtros programas, išskiriant planuojamas įgyvendinti pažangos priemones.
